

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Deák Ferencz și instrucția în școli.

În legea despre naționalități, votată la anul 1868, e trecută în formă clară dispozițiunea, că comunitățile bisericesti, ca susținătoare de școli confesionale, au dreptul să determine singure și după plac limba de propunere în școlile susținute de ele (§-ul 14). Se cuprinde însă în legea de naționalități și o altă dispozițiune, tot atât de însemnată. În §-ul 17 se spune anume, că după scopul suprem al statului este succesul instrucțiunii publice, din punctul de vedere al cultului și al buneistării generale: statul e dator a purta de grije, ca în ținuturile țării, locuite de naționalități, să se ridice școli medii de stat, cu limba de propunere a naționalității respective.

Acestei dispoziții clare din lege voia să satisfacă guvernul ungar la anul 1872, când trecuse în bugetul țării suma trebuincioasă pentru ridicarea unui gimnaziu de stat în Neoplanta, cu limba de propunere sârbească.

Poziția a fost însă atacată în dietă, cu arme atât de puternice, încât s'a văzut îndemnat să-i sară întru apărare însuși Deák Ferencz, înțeleptul patriei, rostind vorbirea la care s'a provocat deputatul dietal, dl Coriolan Brediceanu, în congregația comitatului Caraș-Severin.

Fiind de actualitate vorbirea aceasta, tocmai acum, când se face nouă spărtură în legea de naționalități, și se ia în parte dreptul dela comunitățile bisericesti de ași determina singure și după plac limba de propunere în școlile susținute de ele cu privire la toate obiectele de învățământ, ne vedem îndemnați să o publicăm în întregime.

Înțeleptul Deák a vorbit în ședința din 23 Ianuarie 1872 a dietei ungare, la poziția din bugetul țării,

referitoare la înființarea unui gimnaziu de stat în orașul Neoplanta, cu limba de propunere sârbească, următoarele:

..... „Ce se atinge de chestia naționalităților, de mult mi-am spus părerea, că ce înțeleg eu sub îndreptățirea naționalităților, și astfel de astădată nu voi intra în tema aceasta. Îndreptățirea aceea o are fiecare naționalitate, la tot cazul, chiar dacă nu e naționalitate politică, ca să i se facă posibilă educarea, cultivarea copiilor ei. (Aprobări vii, mai ales din partea deputaților naționaliști). Chiar dacă s'ar afla în țară 300 de gimnazii, dacă s'ar afla atâtă, ca tot la șase mii de pământ să fie unul: dacă în gimnaziul din cutare ținut nu se propune în limba, sau cel puțin mai mult în limba, care formează limba poporului din acel ținut, atunci fără îndoială că se face cu greu promovarea culturii. (Aprobări vii, mai ales din partea deputaților naționaliști.) Să ne revocăm numai în memorie, cât ne-am chinuit noi, când eram copii, cu aceea, că trebuia să învățăm în o limbă străină, moartă, și să vedem cu cât e mai ușurată învățătura pe seama fiilor noștri acuma, prin aceea, că sunt instruiți în limba maghiară. Tot așa stă lucrul și cu limba fiecărei altei naționalități. Dacă le-am constrânge, ca copiii lor, cari nu cunosc de loc, sau prea puțin limba maghiară, fiindcă în școlile populare se propune mai mult în limba lor națională, să fie instruiți pretutindena și în toate ungurește, — atunci în gimnaziile acelea ar fi cu neputință înaintarea tinerilor, părinții ar cheltui de geaba banii și copiii ar pierde timpul în zadar. (Aprobări vii din partea deputaților naționaliști). Peste tot, dacă vom să câștigăm pe partea noastră naționalitățile, nu aceea e calea, ca cu tot prețul să le maghiarizăm, ci aceea, ca raporturile maghiare să fie plăcute pentru ele. (Aprobări generale). Pentru că două lucruri ne sunt clare, a voi să le extindem e o barbarie păgână (apro-

bări vii), chiar și atunci, dacă n'ar fi atât de număroase, ceea ce face nimicea lor imposibilă; iar a ni le face dușmane, nu ne zace în interes. (Aprobări vii). În asemenea poziție se află și ele. Dacă s'ar putea rupe de câtră noi, și ar putea forma o națiune mare, a-și înțelege nizuințele îndreptate în direcția aceasta; dar între împrejurările de azi europene lucrurile cu neputință. Ambele părți deci au să stăruie într'acolo, ca împreună și lângă olaltă să trăim, în înțelegere cât se poate de bună. (Aprobări vii). Înțelegând eu astfel misiunea noastră, aprob propunerea guvernului, de a se ridica un nou gimnaziu, cu deosebire sârbească...”

Așa vorbea înțeleptul patriei, Deák Ferencz, la anul 1872 în chestia națională în dieta țării. Și atunci erau în dietă oameni, cari îl înțelegeau, și-i ascultau povețele. Astăzi poate că nici el n'ar mai putea se vorbească astfel în dieta țării, ori dacă ar și cuteza, n'ar fi cine să-l asculte și să-l înțeleagă. În schimb însă poate că ar fi foarte mulți, cari ar cere să fie — dat afară din dietă. Cum s'au schimbat vremile în 35 de ani! Vremile și oamenii!

Din parlament. Luni dieta a ținut o ședință scurtă formală, în care comisiunile și-au prezentat rapoartele. A fost prezentat și raportul asupra proiectelor de lege despre îmbunătățirea salarilor învățătoarești.

Mandatul dela Lugo. Comisiunea a patra verificatoare a dietei se va pronunța mâine, Joi, la orele 4, asupra mandatului deputatului Dr. G. Popovici, ales în cercul Lugoșului.

Pactul cu Austria. Pertractările pe cari le-au avut membrii guvernului ungar cu colegii lor din Austria în chestia reînnoirii pactului n'au dat nici un rezultat. Ele vor fi continuate în 11 Martie n. în Budapesta. După toate semnele, rezultat nu vor da nici de astădată, și vor mai fi continuate de câteva-ori, când la Viena, când la Budapesta.

Degenerarea morală.

III.

Pesimismul, care roade ca rugina tot mai mult la viața modernă a omului, se manifestă tocmai în aceea, că cu o aripă ne ridicăm în sus spre ceriu, iar cu cealaltă ne sbatem fără ajutor în murdăria și josnicia vieții. Conflictul intern e din acest motiv inevitabil. Trebuie să urmeze o nemulțămire cu sine și cu viața, iar de aci de multeori o încheiere forțată și prematură a socotelii cu — viața. Dar viața, oricât de posomorâtă să fie, e totuși mai scumpă decât un glonț de revolver, sau o lingură de piatră acră. Să știm numai să-i înțelegem adevăratul rost și să cunoaștem principiul, după a cărui conducere viața își primește adevărata valoare, extraordinar de mare!

Noi, ceice avem evangelia și credem în ea, ar trebui să cunoaștem bine acest rost al vieții, din cea mai fragedă copilărie. Ar trebui să credem, că celce se numește creștin, nu poate să fie decât om, care-și întocmește viața conform legilor și poruncilor lui Cristos. Dar realitatea ni-se prezintă cu totul altcum. Sunt atâtea contraste neplăcute în viață, încât cea mai sănătoasă minte omească nu e în stare să-și dea seamă despre ele.

Soldatul nu e de nădejde, dacă nu cunoaște legile militare, și avocatul tot așa, dacă nu cunoaște legile țării. Creștini însă întâlnim cât de mulți, cari nu cunosc adevărurile fundamentale ale învățurii lui Cristos! Găsim destui oameni, cari trecuți și numai prin școala dela sat, cunosc una ori două poezii deale poezilor mai de frunte; avem însă sute de oameni cu diplome, cari nu sunt în stare să-și spună cari sunt principiile fundamentale ale legii creștine!

Se poate să existe om cult,

FOIȘOARĂ.

Insuficiența rațiunei

în materie dogmatică.

De

Constantin Dimian
licențiat în teologie.

(Urmare).

În a doua fază a filozofiei școlastice, când Aristotel servia ca normă dă-tătoare de ton, au recunoscut toți, că rațiunea nu poate să stabilească adevăruri de ale credinței, dar servește acesteia spre a le susține. Tot asemenea și părintele bisericesc Iustin filozoful, fixează raportul strâns dintre rațiune și credință, împăcându-le foarte bine. El găsește în rațiune un tovarăș sârguitor și activ al credinței în determinarea adevărurilor ei. Făcând acestea Iustin desarmează pe filozofii păgâni, inimizii religiei creștine. Pe de altă parte îndeamnă pe creștini să nu privească cu dispreț la rațiunea filozofică, ci să se folosească de dânsa, fără teamă, spre binele și propășirea credinței lui Isus. A rămas clasică împrejurarea în care Iustin a ajuns la această convingere. Păgân de

naștere, se apucă să studieze mai întâiu filozofia stoică, crezând că principiile înalte ale acestei școli vor putea să-i satisfacă dorința arzătoare după adevăr. Rămase însă desilusionat, când se convinge, că nu putea face nici un progres în ceea ce privește cunoștința despre Dumnezeu, pe care stoicul n'avea cum să-l priceapă. După ce își perdă vremea ascultând pe un peripatetician și pe un pitagorian, credea că-și va găsi liniștea dorită în filozofia neoplatonică. La început părea mulțumit. Dar și această filozofie prin lipsurile ei aruncă mai multă încurcătură în sufletul lui. Nici dualismul, nici panteismul și nici metempsihiza nu i-au redat aceeași căută. În fine dădu atenție și religiunii creștine, și tocmai acolo găsi aceea ce poate nici nu se aștepta.

Știm în urmă, ce scriitor însemnat și apărător înfocat al creștinismului se făcu. Ca el pășiră și alți sfinți părinți, cum au fost: Atenagora, Teofil de Antiochia, Hermia, Irineu, Clement Alexandrinul, Origen, Tertulian, Ciprian etc., cari toți deveniră scriitori însemnați, tocmai fiindcă au studiat filozofia și au știut să împace rațiunea lor cu credința.

Încheiem constatările făcute asupra legăturii strânse, ce există între rațiune și credință cu părerea următoare, pe care o găsim în Monologurile lui Anselm de Kantorbery: „Ideile sunt eterne în Dumnezeu, și sunt discursul interior al lui Dumnezeu, precum judecățile sunt discursul interior al omului. Toată știința se urcă la Dumnezeu; el e adevărul care a făcut toate adevărurile”.

Din cele spuse reese clar, că rațiunea și credința nu se exclud una pe alta în căutarea adevărului, fie de natură profană sau dogmatică. Ele trebuie să fie ca două surori bune, cari trebuie să-și dea mână de ajutor în lungă și anevoioasă cale, ce duce la adevăr. Putem chiar afirma, că rațiunea fără credință e insuficientă nu numai în cercetarea adevărurilor dogmatice, dar a oricărui altfel de adevăr. Să luăm un exemplu atât de simplu, $2 \times 2 = 4$. Cum am primi acest adevăr, pe care în sine nimenea nu l-a probat. Dar chiar să presupunem, că l-a demonstrat cineva și noi nu credem în demonstrația lui, putem pentru aceea să zicem că 2×2 nu fac 4. De sigur, că nu. Trebuie să credem deci, că 2×2 fac 4.

Cum am putea apoi să ne convin-gem de realitatea figurilor istorice, dacă n'am crede cele scrise de atâți istorici? Nici o știință n'ar fi posibilă, dacă n'am crede în adevărurile, pe cari mintea cercetătorului ni-le pune la dispoziție. Știința medicinei d. e. ar putea exista, dacă bolnavul n'ar crede în sfaturile și în știința medicului? Că s'ar alege de instrucție, dacă elevul n'ar crede în cele spuse de profesorul său? Ajungem deci la vorbele fericitului Augustin: „Non quaero intelligere ut credam, sed credo ut intelligam”. (Nu caut a înțelege spre a crede, ci cred spre a înțelege).

Ar fi foarte trist dacă am șterge rolul rațiunei în căutarea adevărurilor dogmatice. — cu toate acestea zilnic se aduce din partea celor cu puțină spoială de cultură învinuire teologilor, că nu dau nici o importanță rațiunei, în cercetarea adevărurilor de credință. Crede și nu cercetă e o scornitură îndrăznească, pe care semidoctii o pun pe sama teologilor. Dacă Cels, dușmanul neîmpăcat al creștinismului, printre alte învinuiri puțin serioase aduse acestei religii, a scăpat acele vorbe, asta nu e motiv să le atribuiam teologilor.

care să nu cunoască barem pe unul dintre clasicii literaturii neamului său? Creștini însă, și încă dintre cei culți, găsim destui, cari nu cunosc nici măcar numele celor patru evangeliști.

Dupăce am învățat pe băncile școlii câteva din faptele lui Iisus Cristos, ne credem destul de orientați cu privire la viața Mântuitorului, destul de cunoscuți cu evanghelia, și de aceea nu o mai luăm în mână, în întregul rest al vieții noastre. Ce vom zice oare despre omul, care cunoscând unele episoade din viața lui Socrate, Baconi, Spinoza, Heggel sau Kant, se dă de filosof, ori de cunoscător al întregii științe filosofice? Creștini însă de specialitate acestor „filozofi” avem cu milioanele! E de mirat deci, dacă pe lângă toată spoiala culturală ce o au, natura lor spirituală e de o animalitate dură? E de mirat, că ei nu cred într'un viitor mai bun al omeniei, nu cred în înfrățirea popoarelor, nici în posibilitatea venirii împărăției lui Dumnezeu pe pământ? E de mirat, că nu vreau să lucrez în direcția, ca majoritatea omeniei să o formeze ființe după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, pentruca din omul-animal să se facă om ce seamănă fiului părintelui ceresc? Cum putem să ne ferim de îndobitocirea morală, dacă nu suntem pătrunși de spiritul evangheliei, dacă nu înțelegem și nu simțim importanța și mărimea acestei cărți sfinte, care formează fundamentul, temelia vieții??

Una dintre cele mai triste greșeli ale omului e vanitoasa mulțămire cu sine și cu ființa sa morală. Facem și noi ca fariseul din evanghelie, și repetăm neconștient în sufletul nostru cuvintele: „Mulțămescuți ție Doamne, că nu sunt așa ca alți oameni!” Și până la un anumit grad avem chiar motiv să fim și să zicem așa. E atâta sărăcie morală în jurul nostru, încât ne este cu neputință să observăm diformitatea noastră proprie morală. Dar nu în jurul nostru trebuie să privim. Icoana morală-maiestatică a divinității învățător, plină de iubire și de adevăr, avem să ne-o punem totdeauna înaintea noastră, și impresia despre valoarea noastră internă are să se schimbe numai decât. Vor eși la iveală în întreaga lor duritate instinctele noastre rele, și întreaga josnicie a ni-zuințelor noastre are să ne fie clară, împreună cu golătatea și nebunia vieții ce o ducem. În loc de a mai fi superbi și îngânfați ca fariseul, vom deveni numai decât abătuti și apăsati de sarcina recunoașterii stricăciunii morale din interiorul nostru,

Ba ușurării cugetători sunt convinși, că vorbele crede și nu cercetă sunt scrise chiar în Sf. Scriptură. Am primi această învățare, când ni s'ar proba, că s'a scris așa în Sf. Scriptură. Dar o respingem câtă vreme știm, că e scornitură tendențioasă. Las că astfel de învinuiri nemeritate se mai aduc și azi, dar datorită teologilor este să spulbere astfel de neadevăruri atribuite din nesocotință celei mai perfecte religii.

Cel care și-ar lua numai puțină osteneală s'ar convinge, că scriitorii bisericești au pășit totdeauna cu energie în contra acelor, cari căutau să primească adevărurile religiei creștine numai prin credință. Polemiștii — noi știm, că au dus luptă aprigă în contra ilicitor, cari se mulțameau numai cu credința simplă.

N'au dreptate ușurătorii cugetători nici atunci, când învinuiesc pe creștini, că ar disprețui înțelepciunea și în schimb ar glorifica ignoranța. Cuvintelor lui Pavel că „înțelepciunea lumii acesteia e nebulie înaintea lui Dumnezeu”, au căutat mulți să le dea o interpretare defavorabilă creștinismului. Apostolul Pavel însă are mare dreptate, căci și el s'a convins, chiar pe când studia filosofia păgână, că cu înțe-

și ne vom pleca cu umilință capul, rugându-ne împreună cu vameșul din evanghelie: „Doamne, îndură-te spre noi, păcătoși”. Iar recunoașterea, că avem greșeli, este primul pas spre îndreptarea lor!

Legea nouă școlară.

Proiectul de lege al domnului ministru de culte și instrucțiune publică despre îmbunătățirea salarelor învățătoarești a suferit unele schimbări, făcute din partea comisiei școlare a dietei. Le comunicăm și acestea cetitorilor nostri.

La §-ul 18 al proiectului de lege, în care se recunoaște dreptul confesiunilor de a determina singure limba de propunere în școalele susținute de ele, s'a mai primit ca obligatorie dispozițiunea, ca acolo, unde jumătate din elevii obligați se umble la școală sunt de limba maghiară, ori cunosc limba maghiară, limba de propunere în școală să fie cea maghiară, purtându-se firește de grije, ca ceice nu știu ungurește, să fie instruiți în limba lor maternă. Iar acolo, unde în școala confesională se află între elevii obligați să umble la școală cel puțin 20% de aceea, cari sunt de limba maghiară, ori cunosc limba maghiară, pentru aceștia limba de propunere să fie cea maghiară.

Se introduce deci instruirea în două limbi în școala elementară populară, acolo unde se află și minorități de altă limbă, lucru foarte greu de implinit așa, ca planului de învățământ să i-se satisfacă în toată privința. Pentruca până li-se propune unora într-o limbă, ce fac ceilalți oopii, cari n'o cunosc?

S'a făcut apoi și la §-ul 21 o modificare, care ne mulțamește; anume, dreptul de numire al ministrului, la astfel de școale unde ajutorul de stat e mai mare decât jumătate din salariul învățătorului, s'a șters, și a rămas neatins dreptul de alegere al bisericii respective, având aceasta datorința numai de a notifica alegerea ministrului pentru a o lua la aprobare cunoștință.

S'a făcut modificare și la §-ul 22, spunându-se, că chiar să fie școală de stat în comună, capabilă se instrueze toți copiii de școală, dacă există și școală confesională, acesteia nu i-se poate detrage ajutorul de stat decât numai în cazul, când interese mari de stat o pretind a-aceasta.

Paragraful 37, referitor la căsătorirea învățătoarelor, a fost șters de tot.

Celelalte modificări făcute în proiectul de lege despre îmbunătățirea salarelor învățătoarești sunt de mai puțină însemnătate, afară de dispoziția luată tot la §-ul 18, că în toate școalele de repetiție limba de propunere e exclusiv cea maghiară.

În dieta țerii se va începe Sâmbătă discuția asupra proiectului de lege.

lepciunea luminează nu putem pătrunde adevărurile mai înalte, metafizice, și în special adevărurile dogmatice. Numai când rațiunea merge mână în mână cu credința putem da o soluție mulțamitoare chestiunilor religioase. Astfel nu putem explica de ce cugetătorii veacurilor n'au putut dezlega problema cauzei cauzelor în mod satisfăcător, până ce n'a apărut creștinismul. Încercându-se numai în puterea rațiunii au explicat diferitele probleme ce-i preocupau, după cum li se părea lor. N'au voit să țină cont de limita și insuficiența rațiunii. Fără să ne transpunem pe terenul dogmatic, putem observa turburările ce le-a produs amestecul rațiunii în materie de filosofie profană.

Ce sunt acele dirigențe de păreri, acele discuții interminabile, acele nenumărate și ciudate sisteme și direcții filozofice? Naturalismul, materialismul, realizmul, idealismul, etc. desigur, că nu s'ar fi produs, dacă nu s'ar fi căutat, să se dea o soluție de mântuială lucrurilor, pe cari nu le înțelegeau filozofii. Ba încă au căutat să se amestece în materie dogmatică, încercând, să prezinte religia și dogmele ei într-o formă raționalistă. Pentru ei chestiunile religioase

O conferență interesantă.

Duminecă, în 19 Febr. a ținut în „Casa Națională” dl G. Navrea o conferență publică cu reproducțiuni de schiop-ton despre descoperirile făcute în Babilon în anii din urmă, cari descoperiri au dat ansă învățaților a le aduce în legătură cu expunerile biblice.

E de sigur cunoscută cetitorilor senzația ce a produs-o mai anii trecuți profesorul de limbile orientale din Berlin, Delitsch, prin conferențele sale, în cari arată atât pe baza monumentelor de sculptură desgropate în Babilon, cât și a textelor cuneare, cari cuprind legislațiunea regelui Hammurabis, că biblia ar fi influențată în măsură mare de miturile babilonice, de asemenea și legislațiunea lui Moise n'ar fi decât o compilație după legislațiunea lui Hammurabis.

În curând după ținerea acestor conferențe s'au ridicat o mulțime de teologi învățați, cari au văzut în aceste expuneri ale lui Delitsch un atac asupra autenticității bibliei și prin studii temeinice au ajuns la rezultatul, că concluziunile expuse de Delitsch sunt lipsite de orice temei științific.

Delitsch răpit de farmecul acestor nouă descoperiri s'a răstăcit în concluziile cele mai bizare. Se pare însă, că și el a observat exagerația aserțiunilor sale, căci deși a promis că va mai reveni asupra lor, până azi tace.

Sunt însă însemnate și de valoare monumentele desgropate din punct de vedere arheologic, cultural și istoric. Pe lângă această însemnătate trebuia să se restrângă și conferențiarul nostru. Iar dacă a atins și păreri din conferențele lui Delitsch, cari privesc pretențiile asemănări dintre miturile babilonice și expunerile biblice, ar fi făcut bine dacă paralel cu aceasta ne-ar fi făcut cunoscută și combaterea clară și dovedită a teologilor. Prin aceasta ar fi dat studiului său o înfățișare mai științifică și publicul l-ar fi urmărit cu mai mult interes. Atunci ar fi scăpat și de unele concluziuni greșite de ale lui Delitsch, pe cari le împărtășește. Între aceste amintesc una. E greșit a accepta o asemănare între cosmogonia (teoria despre crearea lumii) din miturile babilonice, unde se povestește, că la început n'au existat nici zei, ci numai apele și haosul (Tiamat), din cari apoi sau născut zei — și între cosmogonia biblică, unde Dumnezeu cel fără început și fără sfârșit a creat lumea din nimica.

Tabloul care ni-a înfățișat un pom și lângă el doi oameni șezând, iar la partea stângă un șerpe, nu ne îndreptățește a-l considera ca simbolul căderii în păcat și că ar fi trecut din mitul babilonic în raportul biblic. Acest tablou poate reprezenta și o scenă reală din viața de toate zilele.

Trecând peste aceste conziderante,

erau foarte naturale și eră firese lucruri să scoată la iveală religia naturalistă. Augreșit și dezastrul greșelii lor îl suferă adevărata religie a lui Cristos. Lucrul cel mai cu minte ar fi fost, ca astfel de cugetători să nu se amestece în materie religioasă. Le-ar fi stat mai bine, dacă în fața adevărilor religioase, numite dogme, să opreau, recunoscându-și neputința rațiunii lor, iar noi le-am fi adus omagiu de recunoștință, pentru neprețuitul serviciu, de a nu se fi amestecat în materie dogmatică.

Ce e drept, dacă unii au făcut acest lucru au făcut cu intenții ostile creștinismului. Când au căutat să explice dogmele în mod rațional erau de credință, că aduc un serviciu bun cauzei.

Au produs însă mai multă încurcătură, deschizând poarta îndoielei asupra unor adevăruri nediscutabile. Arie, Origen, Tertulian, Augustin, Luter, Calvin, etc. n'au crezut, că dacă vor pune rațiunea lor în serviciul dogmelor, vor fi desaprobați de biserica ecumenică. Noi știm însă cum a procedat biserica față de învățăturile lor.

(Va urma).

observăm, că conferența a interesat mult publicul azistent, care a urmărit cu atențiune expunerea studiului și desfășurarea celor 32 tablouri, cari ne înfățișeau obiecte de artă ale vechiului Babilon.

(db.)

Din România.

O lege retrasă. Un proiect de lege a fost prezentat camerei române din partea guvernului, despre organizarea nouă a învățământului superior din România. Proiectul de lege n'a întrunit aprobarea opoziției, care a început campanie și agitație pe tema aceasta în contra guvernului. Părerea opoziției, că legea nu e bună, a fost împărtășită însă și de profesorii universitari din București, cari au decis sistarea prelegerilor, până la o nouă dispozițiune ce se va lua din partea lor. Camera însă se apucase de discutarea proiectului de lege, și în ședința de Vineri, săptămâna trecută, l-a primit cu 82 voturi contra 7 ca bază pentru dezbaterile pe articole. După votarea în general a proiectului de lege a luat apoi cuvântul ministrul de culte și instrucțiune publică C. C. Disescu, și mulțamind camerei pentru votul dat în favorul proiectului de lege, declară în numele guvernului, că ținând cont de agitațiile cele mari pe cari le-a provocat acest proiect de lege, îl retrage deocamdată. Camera a votat cu unanimitate încredere guvernului, declarându-se solidară cu el. Senatul universitar, luând act despre această întorsătură dată lucrurilor, a decis redeschiderea cursurilor universitare.

Înmormântarea generalului Lahovari. Sierul cu rămășițele pământești ale decedatului Iacob Lahovari, fost ministru de externe al României, a sosit la București Vineri sara. Public număros aștepta la gară sosirea trenului. Multe dame îmbrăcate în haine de doliu. Din vagon au fost scoase întâiu coroanele și buchetele de flori depuse pe sieriu, apoi cosciugul de stejar. Doi preoți au săvârșit un scurt serviciu divin, în urmă sierului a fost așezat pe drio și dus la Biserica Albă. Înmormântarea s'a făcut Sâmbătă la ora 1 d. a. Mulți politicieni de frunte ai statului român, fără deosebire de partid, au fost de față la înmormântare. M. Sa Regele Carol a fost reprezentat la actul funebru prin A. Sa Regală Principele Ferdinand, moștenitorul de tron. Serviciul religios la săvârșit P. S. Sa Arhiepiscopul Nifon, vicariul sfintei metropolii din București, cu asistență aleasă și număroasă. S'au ținut apoi discursurile. Patru caro, cari mergeau înaintea mortului pe drumul spre cimiteriu, erau încărcate cu coroane. S'a remarcat coroana regelui Carol și a Reginei Elisabeta. Pe la orele 4 sierul a fost așezat în cripta familială din cimiteriul Belu.

Apel

cătră toate librăriile și băncile noastre românești, cătră toate instituțiile noastre culturale și cătră toți P. O. domni și dne, binevoitori și binevoitoare școlii noastre confesionale și iubitori de cultura națională.

Moto: „Ferițiți cei milostivi, că aceia se vor milui”.

Comuna Borosneul-mic (Kis-borosnyó) este situată în partea sudică a comitatului Treiscaune (Háromszék), este o comună mică cu locuitori puțini dar cinstiți și iubitori de școală și de biserică, ceea ce este evident și de acolo, că deși sunt puțini și săraci cu desăvârșire, totuși și-au dat silință, și la inițiativa conducătorilor lor și-au edificat o școală foarte frumoasă și corespunzătoare cerințelor moderne. Au și provăzut-o în cât le-a fost cu putință cu toate cele de lipsă, dar vorba veche: „De unde tot iai și nu mai pui se sfârșește”. Astfel e și cu poporul nostru din comună. Au școală frumoasă în care este de dorit ca să se și vadă roada ostenelelor lor. Pentru că însă să se vadă această roadă, sunt de lipsă cărțile școlare. Ce e drept acestea ar trebui cumpărate din partea părinților, ceea ce se și face din partea acelor cari sunt mai cu dare de mână, dar durere, cea mai mare parte sunt lip-

și. Comuna bisericească acum deocamdată încă nu poate prevedea pe copiii acestora cu cărți, fiindcă tot prisosul ce l-a avut, l-a jertfit cu edificarea școlii, — ba mai are și datorie.

Luând aceasta în considerare și văzând iubirea ce o au locuitorii din comună către școală și învățăturile acesteia, dar fiind săraci nu și-o pot urma așa după cum ar voi, viu cu tot respectul a rugă pe toți binevoitorii și binevoitoarele, pe toți iubitorii de școală, ca să binevoiască a oferi fiecare care cetește acest „Apel“, din prisosul său cât de puțin, pentruca să putem înființa un fond, din care să se cumpere cărți pentru copiii săraci. (Se primesc cu mare mulțumită și cărți).

În special rog onoratele despărțăminte ale Asociațiunii, pe domniile editori de cărți, pe parohii și pe învățătorii colegii, să ne dea mână de ajutor la îndeplinirea acestui scop.

Să cugetăm, că un om singur dacă jertfește 10—20 fl., nu se cunoaște, scopul nostru însă fiind sprijinit din mai multe părți cu 10—20 fl., va fi ajutat.

Marinimosele oferte pentru cari se va da mulțumită publică, rog a se trimite pe adresa subscrisului în Kisborosnyó (Háromszék m.).

Boroșneul-mic, la 16 Februarie v. 1 Martie n. 1907. Ioan Sântămbrean
inc. gr. or.

NOUȚĂȚI.

I. P. S. Sa Domnul Ioan Mețianu, arhiepiscop și metropolit a binevoit a se înscrie în șirul membrilor fondatori ai „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“, cu taxa de 200 cor.

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiu și subcomisiunile țin ședință Vineri în 8 Martie n. la orele 3 d. a. în sala mică a casei comitatense.

Al 103 lea. Casariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“, a solicitat ajutorul statutar după răposatul membru în direcțiunea Reuniunii, parohul Iosif Enescu din Sibiu suburbial inferior. Acesta este al 103-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Hymen. Domnul George Moisesescu și D-șoara Hortensia Florica Evuțianu își vor celebra cununia Duminecă în 25 Februarie st. v. 10 Martie st. n. la orele 5 după amiază, în biserica gr. ort. română din Lipova, Ungaria.

Pentru catedrală. Din comuna Buzgard, protopresbiteratul Sibiului, s'a adunat pentru fondul catedralei din Sibiu suma de 15 Coroane, la care au contribuit următorii: Teodor Necșă paroh cor. 6. Toma Cioară fost epitr. I. George Frățilă, epitr. I. Vasile Mușoiu, notar. George Frățilă Nr. 16. și Ioan Cristea fiecare câte 1 cor. mai mulți cu sume sub o coroană. Laolaltă 15 Coroane.

Dela cassa archidiecezană. Pentru gimnaziul din Brad au intrat sumele următoare: Dela comuna bisericească Idamare cor. 1648 Dela com. bis. Șard, protopresbiteratul Sighișoara, cor. 10; delat com. bis. Moha cor. 24 și delat com. bis. Buzgard cor. 15.

† Iulia Rotariu născ. Dreghici, soția dlui Povel Rotariu, avocat în Timișoara, deputat congressional, etc. o femeie de model și de rari virtuți, damă decorată cu ordinul „Alinare și mângâiere“ de către M. Sa Regina României, a decedat Duminecă în 3 Martie n. la orele 9 dimineața, după un morb scut dar greu, în etate de 59 ani. În mormântarea s'a făcut erii, Marți la orele 3 d. a. Trimitem cele mai sincere condolențe întristatului soț pentru pierderea îndurată.

Din Calățele ni-se scrie că petreceră aranjată acolo în 24 Februarie nou a avut un succes foarte frumos. S'a cântat frumos, a fost bine jucată piesa teatrală „Ruga dela Chiseteu“, precum și piesa „Otravă de hârciog“, ear declamările încă au fost succese. Meritul succesului revine, după cum ne scrie corespondentul, familiei Condor și Todoruț. În prima linie însă celor ce au luat parte activă la concert și teatru. Venitul curat al petrecerii a fost 50 coroane. Suprasolviri au făcut următorii: Ven. pâr. Gavril Condor 5 cor. Fam. Todoruț Butene 4 cor., fam. C. Condor, Calățele 4 cor., Costea Iosif, inv. Sebeș 3

cor., Klein Salomon, dir. de fabrică 8 cor., Veisz Albert 2 cor., Hirsch Benedek 2 cor., Körösi Emma, post. 4 cor., Boros Béla, v. not. 2 cor., Nass Ferencz 5 cor., Veisz Izsák, proprietariu 10 cor., Dr. Szilvássy, șef de gară 2 cor., Szirmay F., cassar la gară 1 cor., Betlendi Ferencz 1 cor., dna Maria popa 1 cor., fam. Pantea, inv. Culiș 1 cor., Horațiu Cruciu, not. Mărgău 3 cor., Ioan Luca, inv. Vidra 5 cor. și Toss Iozsef, sergent jand. 1 cor.

Petrecere în Sighișoara. Reuniunea femeilor române în frunte cu corpul învățătoresc din Sighișoara invită la Producțiunea declamatorie-teatrală muzicală împreună cu dans ce se va aranja în 25 Februarie (10 Martie) 1907 în sala „Geveberverein“ din Sighișoara. Începutul la 7½ ore seara. Prețul de intrare: De persoană Cor. 1—; iar de familie de 3 persoane Cor. 240. Venitul curat este destinat în favorul Reuniunii femeilor rom. pentru înfrumșetarea bisericii gr.-or. din loc. Suprasolvirile și ofertele marinimose se primesc cu mulțumită și se vor publica. Dama sunt rugate a se prezenta în costum național.

Consiliul de ministrii din Rusia a aprobat și a decis că va prezenta Dumei 32 de proiecte de lege. Aceste proiecte conțin, după relatările cercurilor competente, o sumă de concesiuni și drepturi, pe cari are de gând să le introducă guvernul în favorul populațiunii ruse.

Un act de binefacere pentru lucrători. Din Milano se vestește, că o damă bogată din societatea înaltă a jertfit 6 milioane lei pentru zidirea de locuințe corăspunzătoare pe seama lucrătorilor. Dorința acestei generoase dame e, ca locuințele să fie înconjurate de grădini, construite toate în același cartier, care să devie o cetate ideală pentru muncitorii din Milano.

Principele Ferdinand proprietar de regiment. În Bulgaria a produs mare bucurie știrea, că Maiestatea Sa regele Francisc Iosif a numit pe Principele Ferdinand al Bulgariei proprietar al regimentului 11 de husari. Faptul acesta dovedește, că relațiunile dintre curtea dela Viena și principele Ferdinand sunt acum dintre cele mai bune.

Un sat distrus de o lavină. Comuna Ghrander din Danemarca a fost aproape total distrusă de o lavină de zăpadă, care s'a prăvălit asupra ei. Până acuma s'au scos de sub ruine 13 cadavre. Guvernula trimis ingineri la fața locului, pentru ca să salveze dacă mai e ceva de salvat.

Șicanarea băncilor naționale. Congregație comitatului Timiș, a adus săptămâna trecută hotărârea, ca să nu mai fie permis, ca banii comunali să fie plasați la băncile naționalităților, căci aceștia ar folosi banii pentru propagande naționaliste.

O femeie director de bancă. Un fapt interesant s'a întâmplat zilele trecute în Sătmăr, și anume banca ungurească din Sătmăr numită „Reuniunea proprietarilor mici și a industriașilor“ a ales cu mare însuflețire ca director al ei pe o damă, numită Baros Ilona. Prima femeie la noi, care ocupă postul unui director de bancă.

Plângerea seminaristilor francezi. Din Paris se vestește că cei 5500 preoți și seminaristi, chemați în Ianuarie trecut spre a-și face serviciul militar, în urma conflictului dintre Vatican și guvern, vor adresa o plângere consiliului de stat, cerând să fie concediați.

Atentat contra unui tren. Asupra trenului care venea din Sinelnikov (Rusia) s'a săvârșit un atentat. La stațiunea Igren au sărit 12 oameni în fața trenului, pe șelul stațiunii și doi funcționari cari tocmai eșiau din biroul stațiunii i-au înpușcat. Șeful și un oficiant a și murit la moment, al doilea funcționar a fost rănit de moarte. În același timp au început a puseca asupra trenului, rânind vre-o trei pasageri. Hoții au tăiat apoi firele dela telegraf și s'au pus pe locomotivă pe care au pus-o în mișcare. După constatarea oficioasă s'au furat 50.000 de ruble din tren.

Locuințe pentru lucrători în Ungaria. Ministru de agricultură Darányi va prezenta dietei în curând un proiect de lege, prin care propune înființarea alor 10 mii de case pentru muncitorii de câmp. Aceste case se vor zidi de către orașe și municipii. Muncitorii vor plăti în decurs de 25 ani câte 60—80 cor. chirie anuală pentru folosirea caselor, ear după 25 de ani casele vor cădea în proprietatea lor. În cauza acestui proiect salutar s'a ținut în zilele trecute o anchetă, care l-a studiat.

Din public.†)

Mulțumită publică.

La colecta întreprinsă în America de fiii credincioși ai parohiei noastre gr. or. Teodor Boian și Nuțu Bărză din Șmig, pentru procurarea acelor opt tomuri mineie, Ohtoisel cel mare și a mai multor odoară bisericești pentru înzestrarea și înfrumșetarea bisericii au binevoit a contri-tribui următorii:

Avraam Rațiu 5 cor., Ioniță Crăciun 10 cor., George Crăciun 2 cor. 50 flieri, Nuțu Bărză 10 cor., Toader Boian 20 cor., Ioan Boian 2 cor. 50 flieri, Toader Maci 5 cor., Mihailă Stroia 2 cor. 50 flieri, Zosim Muntean 5 cor., Hanți Șnaider 1 cor. 40 flieri, Hani Covaci 1 cor. 50 flieri, Ilarie Man 5 cor., Ștefan Boian 2 cor. 50 flieri, Sombati Mihaiu 1 cor., Toader Ibaș-falian 50 flieri, Minu Manu 2 cor. 50 fl., toți din Șmig. Nicolae Bleahu 1 cor. 25 flieri, Bleahu Erofim 1 coroană. Muntean Nonu 2 cor. 50 flieri, Ioan Morariu 1 cor. 25 flieri, Andreiu Breit și soția Maria 4 cor., toți din Giacăș. Costar Avram, Costar Ioan, Costar Adam, Căian Ioan, Căian Miron, fiecare câte 50 flieri, Faur George, Sombati Mihaiu, câte 25 flieri, Péter József 2 cor., Péter Sándor 2 cor. 50 flieri, toți din Rășculița. Suciu Vasile, Turkeși 1 cor., Deák Ferencz, Száltelek 25 flieri, Iskab Pintya. M.-Bánd 50 flieri, Oltean Ioan 1 cor., Oltean Pompeiu 50 fl., ambii din Száltelek, Alexie Simeadrea, Erdő.-S.-György 1 cor. 12 flieri, Dumitru Nicolae, Șulumberg 1 cor. 22 fl., Căian Aron, Răscuția Petru, Gania Avram, Daldura Avram, Răscuția Ioan, fiecare câte 50 flieri, toți din Rășculița, Ioan Andreiu și soția Maria 1 cor. 25 flieri, Petru Uliță, Nicolae Forsea, George Forsea, Dumitru Boicu, fiecare câte 50 flieri, toți din Paloș, Teodor Dzusán, Chesler 1 cor., George Andreiu 1 cor. 25 flieri, George Cioconia 50 flieri, Iacob Lașcu 1 cor., George Samoilă 1 cor. 25 flieri, toți din Paloș, Ioan Grusia, Hendorf 2 cor. 50 flieri, Ioan Bucnari, Felmer 1 cor. 25 flieri, Axente Căpriță, Joliztat 1 cor. 25 flieri, Constantin Barbu, Ilen 1 cor. 24 flieri, Isailă Moldovan, Dupușdorf 5 cor., Ioan Trifan, Nicolae Apolzan, câte 1 cor. 50 flieri, ambii din Rusciori, Muntean Vasile, Păucia 5 cor., Ioan Rotari, Nicolae Salanski, ambii câte 75 flieri, Valeri Vlăduț 50 flieri, toți din Valthid, Constantin Korșate, Ilen 50 flieri, George Fogarași, Valthid 75 flieri, Samoilă Milea, Ilen, Ioan Greavu, Netotu, ambii câte 50 flieri, George Mild, Măgarei 3 cor., Pavel Costea, Slimnic, Ilie Nistor, Hendorf, Ioan Oltean, Tiptelnio, Cornea George, H.-Csusi, fiecare câte 1 cor. 25 flieri, Iosif Scutea, George Scutea, câte 50 flieri, ambii din Săsăuș, Mihacia Achim, Mihacia Ignăț, ambii din Bedeleu, Ștefan Neagoe, Țințari, fiecare câte 1 cor. 25 fl., Alexe Gramada 1 cor., Ioan Viadav 1 cor. 25 flieri, Vasile Savu 1 cor., Vasile S. Macaveiu 2 cor., toți din Țințari, Parfirie Dregon, Țelina 3 cor., N. N. Opiș și soția, Corbi 2 cor. 50 flieri, Ioan Frățilă, Felmer, Ioan Chindea, C. F. Ucea, Ioan I. Potcoavă, Vlădeni, fiecare câte 1 cor. 25 flieri, Vasile Călin 80 flieri, Bucur Piticaș 50 flieri, ambii din Felmer, Micu Panfil, Ocnișoara, Suciu Teodor, Giacăș, Ioan Muscă, Ioan Muscă D., ambii din Șulumberg, Ioan Alban, Rășinari, Ioan Oltean, Sighișoara, Ioan Metea, Ilieni, Ioan Axente, Előpaták, fiecare câte 1 cor. 25 flieri, Vasile Niță 1 cor. 50 flieri, Ioan Opiș 1 cor., Dumitru Vlad 75 flieri, toți din Ribița, Adam Opiș, Cebia 50 flieri, Ștefan Foltin, Nicolae Gleja, Ioan Filip, fiecare câte 1 cor. 50 flieri, Ioan Moldovan 50 flieri, Ghiță Giurea 1 cor. 50 fl., Mihailă Tamuleți 2 cor. 50 flieri, Achim Moldovan 2 cor., Maria Moldovan 3 cor., toți din Sighișoara, George Suciu, Dupușdorf 1 cor. 24 flieri, George Onia, Alma 50 flieri, Aftenia Achim, Păucia 1 cor. 24 flieri, Ioan Ilka, Simeon Bucur, câte 2 cor. 50 flieri, ambii din Mező-Bánd, Costan Român 1 cor. 25 flieri, Zaharie Pop 1 cor., ambii din Mező-Uroly, Dumitru Telea 1 cor., Gligor Cornea 1 cor. 25 flieri, Ioan Năznea 1 coroană 25 fl., Balázs István, Szabó Péter, câte 1 cor., toți din Mező-Bánd, Boțoc Georgina, Păucia 1 cor. 25 flieri, Simion Erniou, Varolea 2 cor. 50 flieri, Vasile Șerban, Alma 2 cor. 50 fl., Gavrilă Grecu, Ruje, Nicolae Hențan, Hendorf, Zosim Lăpădat, Alma, fiecare câte 1 cor. 25 flieri, Gavrilă Bortea, Alma, Ioan Butică, Paloș, ambii câte 2 cor. 50 flieri, Ioan Soneri, Trapold, Simion Petruț Grăhat, Nicolae Gnisea, Hendof, fiecare câte 1 cor. 25 flieri, Petru Cleju, Ribicior 1 cor., Serafim Olari, Baldoveni 1 cor., Zaharie Călburean, Copșa-m. 1 cor. 25 fl., Nicolae Muntean 2 cor. 50 flieri, Nicolae Bogdan 1 cor., Mateiu Lașcu 75 flieri, toți din Șulumberg.

Pentru care jertfa manifestată din îndemnul propriu și din inimă curată față de biserica noastră, revarsăți Doamne mila

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

și darul tău asupra lor, spre a se reîn- toarce în patria și mijlocul familiei lor, întregi și sănătoși; iar din partea noastră primească și pe această cale călduroasele noastre mulțumite. Șmig, în 2 Ian. 1907. Ghiță Boian episcop II. Radu Marcoviciu par. Ioan Iuga episcop I. Ioan Istrate.

Cărți și reviste.

„Luceafărul“, revistă pentru literatură și artă. Anul VI. nr. 2—3 cuprinde: Chemarea preoților noastre, de O. Goga. Aduceri aminte (II), de Alexandru Ciura. Dela noi: Popa Solomon, de I. Graur. Din „Sonete ferecate n zale“, de Rückert, de I. Bujor. Ifigenia în Taurida, de Goethe Act. II. Scena a doua, de I. Borcia. Din „Morții mei“, de P. Heyse. Osândă, poezii de M. Cuntău. „Cunoștințe vechi“ (schită), de V. Pop. Scrisoare (poezie), de Z. Bărsan. Scrisori din București (VII): Cum se face știința câte odată, de Bogdan-Duică. Biruitorii (poezie), de I. M. Soricu. Cronică. Dări de seamă. Ilustrațiuni: Vederi din România și Tip de Română. Abonament: pe an 12 cor. Ediție de lux 20 cor. În România și străinătate pe an 16 cor. Eddiție de lux 25 cor. Administrația rev. „Luceafărul“, Sibiu (Nagy-szeben).

Posta redacției.

Rucăr. Adresați-vă cu rugare către universitatea săsesească din Sibiu. Cu greu veți putea exopera însă ceva, pentruca cei îndreptățiți sunt ținți în bună evidență, iar dvoastră nu sunteți între ei. Ar trebui să vă câștigați îndreptățirea, dacă credeți că ați avut-o, pe cale procesuală. Consultați deci un avocat.

Dlul G. Părau, Brad. V'am comunicat în numărul trecut, că fiecare număr al ziarului ne sosește îndărăt din Brad, cu observarea oficiului postal, că adresatul e necunoscut. Și are dreptate oficiul postal. Pentruca abonamentul s'a făcut la noi prin agentul din Timișoara pe adresa „Casina Brad“, iar mai târziu a fost îndreptată adresa astfel „Casina română Brad“. Vedem însă, că și una și alta e greșită dintre adresele date, pentruca dvoastră reclamați acum foaia pe seama „Societății de lectură“. Nu mai faceți abonamentele prin agenți, cari nu vă știu adresa exactă. De azi înainte vi-se trimite foaia la adresa „Societății de lectură“.

Teatru.

Mercuri: Der Unterstaatssekretär, comedie. Joi: Liebele, dramă și Wenn wir altern.

Fetițele tinere

au adese-ori necesitate de un remediu întăritor, ca să poată trece unele pedeci, cari obvin în a lor dezvoltare. „Emulsion“ al lui Scott, care se prepară din oleu de pește foarte fin cu var și natron hypophosphit, s'a arătat și dovedit ca cel mai bun mijloc de însănătoșare și întărire. Acesta se prepară numai din cele mai bune substanțe, cari prin minunata procedură alui Scott devine gustos și ușor de mistuit așa că nu produce nici o în-greunare în mistuire, din contră regulează digestiunea și produce apetit. În urma acestora „Emulsion“ al lui Scott se poate folosi cu cea mai mare încredere și are un efect neasămănat mai mare ca oleul simplu de pește.

V 252 2—4
Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimitându-se 75 flieri în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimite sticle de probă franco de cătră:

Dr. EMIL BUDAI „Städtapotheke“ BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 250. Se capătă în toate farmaciile.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de director executiv la societatea de credit și economii „Crișana“ din Brad se eserie concurs.

Salariu anual 2400 cor.

Relut de cuartir 400 cor.

Tantienia statutară (anul trecut 1000 cor.) și eventualele urcări de salar după regulament.

Dela concurenți se recere cualificație comercială ori iuridică și praxă de bancă.

Postul este a se ocupa cel mai târziu în 1 Iunie 1907.

Alesul nu poate ocupa altă funcție.

Condițiile speciale se vor stabili prin contract.

Petițiunile sunt a se înainta până la 31 Martie st. n. a. c.

Brad, 1 Martie 1907.

[62] 1—1

Directiunea.

